

30. Januar 2015

FM 2015/131

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq saqqummiuppara:

Akuunerulersitsinissaq pillugu Naalackersuisut nalunaarusiamik saqqummius-sinissamut Inatsisartunit suliakkerneqarnissaannik aalajangiinissamut siunnersuut. Nalunaarusiami ersersinneqassaaq inatsisartut oqaatsit pillugit inatsisaanni § 5, imm. 1 naapertorlugu kalaallisut oqaatsinik ilinniarnissamut pisinnaatitaaffik qanoq sunniuteqarneris, sunniutaalu naammaginartutut isigineqarsinnaanersoq. Taamaanngippat sunniutaasup amigaataanerani naammaginanginneraniluunniit aporfiit suunersut paasisutissiissutigineqarnissaat kissaatigineqarpoq. Nalunaarusiami oqaatsinik ilinniarnissamut pisinnaatitaaffiup inatsimmi § 5, imm. 2 tunngavigalugu nalunaarusiuunneqarnissaa tamatumalu qanoq pinissaa inassutigineqassaaq. Peqatigitillugulu nunatsinni inuiaqatigiinnut, kulturimut, ileqqunut, peqatigeeriaatsinut naleqartitanullu tunngatillugu assigisaanik malittarisassaartoqarnissaanik pisariaqartit-sisoqarneris nalunaarusiami naliliisoqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasorta, Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit)

Tunngavilersuut

Nunatsinnut nunaserlaat inuiaqatigiinnut naligiissumik tunngaveqartumik akulerussinnaanerulernissaat anguniarlugu kulturitsinnik, oqaatsitsinnik, naleqartitatsinnik / najoq-qutatsinnik ileqqutsinnillu ilisimasassaannik immersorneqartariaqarput.

Inatsisartut FM 2006-mi aaliangiiffigisassatut siunnersuummik akuerinnipput, tassanilu oqaatsitigut akuunerulersitsinissamut inatsimmut siunnersuummik saqqummeeqqullugit Naalackersuisut peqquneqarput. Inatsimmi tassani Kalaallit Nunaanni pisariaqartitsisut tamarmik kalaallisut, danskisut tuluttullu kiisalu kalaallit kulturiannik inuiaqatigiillu pillugit paasisimasaqarnerulernissaannut ilinniartinneqarnissamut pisinnaatitaaffeqarnerat naqissuserneqarpoq.

Siunnersuutip ilaannaa atuutsinneqalerpoq: 2010-mi oqaatsinut inatsisitaarpugut (Oqaatsit pillugit Inatsisartut inatsisaat), tassanilu § 5 naapertorlugu Kalaallit Nunaanni najugaqartut tamarmik inuiaqatigiinni peqataalluarnissaminnut kalaallisut, danskisut, oqaatsinillu nunat tamalaat akornanni atorneqarluartunik, oqalunnissamut allannissamullu ilinniartinneqarnissaminnut pisinnaatitaaffeqalerput. Taamaattorli nunatsinnut nuuttut kalaallisut kulturitsinnik inuiaqatigiillu pillugit paasisimasaqarnerulernissaannut suli pisinnaatitaaffeqanngillat.

Peqatigisaanik kalaallit oqaasiinik ilinniarsinnaatitaanermut nuuttut akuunerulernissaannut tunngasup qanoq isumaqarsimaneranut apeqqut ammasuuvoq. Naak inatsisip § 5, imm. 2-a Naalackersuisunik taamatut periarfissiisimagaluartoq pisinnaatitaaffik nalunaarusiuunneqarsimanngilaq – tassa suliffeqarnermi peqatit

isumasioqatigalugit piviusunngortinnissaanut malittarisassiuunneqarsimanani, tassunga pikkorissarnissamut, ilinniartinneqarnissamik neqerooruteqarnissamut peqataanissamullu kiffaanngissuseqarnermut tunngasut ilanngullugit.

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmi kisitsisit takutippaat Danmarkip Skandinaviaviallu avataasigut nunanit allaniit nuuttartut amerliartuaartut. Taamaattumik inatsit atuuttoq taakkunungattaq atuunnersoq misissussallugu pingaaruteqarpoq, soorlu aamma nuuttartut taakkua eqqarsaatigalugit suliffeqarnikkut, oqaatsinik pikkorissaanikkut, ilinniartitaanikkut, pisortat kiffartuussutaanni, kulturikkut inuuneqarnikkut kiisalu Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaaneratigut paasisaqarnissamut pisariaqartitaat ilanngullugit eqqarsaatigineqarnersut.

Inatsisartut suleriaasianni §37 naapertorlugu apeqquteqaatinni nr. 46-mi akineqartumi nunatsinni namminersortuni pisortanilu atorfinittut nutaat Danmarkimi aallarniutitut pikkorissartinneqartarnerannut tunngasumik paasisutissiisoqarpoq. Tassungalu ilanngullugu ilisimatitsissutigineqarpoq pisortani atorfinerlaat Namminersorlutik Oqartussanit aningaasatigut tapersersorneqartumik kalaallisut ilinniarnissaminnut neqeroofigineqartartut.

Maannamut aallarniutitut pikkorissartitsinerit imaluunniit oqaatsinik pikkorissartitsinerit ilumut siunertarineqartut naapertorlugit sunniuteqarsimanerannik kisitsisaateqartoqarnersoq nalunaarsuisoqarsimanerluunniit takusassaqaqngilagut. Taamaattumik kisitsisaateqannginnerput pissutigalugu "kalaallisut oqaatsinut inuiaqatigiinnullu" ilinniartitsinerit qanoq kinguneqarsimanerannik isummissalluni ajornakusoorpoq.

Neriuppunga aaliangiiffigineqarnissaanik siunnersuutip akuerineqarneratigut tamanna iluarsiivigineqarsinnaassasoq.

Siunnersuummittaaq nunatsinni innuttaasut, pisortat, suliffeqarfiit, soqutigisaqaqatigiit, kattuffiit il.il. inatsit atuuttoq naapertorlugu akuunerulersitsinissamut siursaanissaat pineqarpoq, nuuttunut innarliinnginnissaq kiffaanngissuseqarnerallu ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Pisortani aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Siunnersuutip piviusunngortinneqarnissaani allaffissornikkut ukiumik ataatsimik/ukiup aappaa avillugu naleqartumik suliassaqartitsinissaa nalilerneqarpoq.

Namminersorlutik inuussutissarsiuteqartuni aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Soqanngilaq

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Siunnersuutip innuttaasunut ataasiakkaanut aningaasartuutaannginnissaa naatsorsuutigineqarpoq.